

II.

DE SOCIAAL-DEMOCRATISCHE "HERZIENING" VAN HET MARXISME.

- a. Het verwisselen van de maatschappelijke arbeid met de organisatorische vormen, waarin het kapitaal deze arbeid beheerscht.

Zoowel de radicale sociaal-democratie (de Bolsjewiki) als de reformistische hebben de marxistische leer juist in het beslissende punt van "de associatie van vrije en gelijke producenten" "herzien". De vermaatschappelijking van het arbeidsproces is in marxistische zin niet anders, dan dat de "warenproductie" in de loop der ontwikkeling tot overheerschende productievorm wordt. Steeds wijdere kring van producenten werkt uitsluitend voor de markt. Ieder vervaardigt, wat hij zelf niet verbruikt. Het vervaardigde product is voor anderen, ieder werkt voor de maatschappij, ieder verricht daardoor maatschappelijke arbeid. Het kapitalisme is zelf de groote revolutionair, die de producenten in de loop van de ontwikkeling van hun oude arbeidswijze losscheurde en ze in dienst van het kapitaal in een arbeidsproces slingerde, dat de oude, aartsvaderlijke arbeidsverhoudingen ofhief; iedere betrekking tot persoon of familie verbrak. Het kapitalisme bracht allen in een toestand, dat ieder, van alle bezit ontbloot, niets heeft dan zijn naakte arbeidskracht, om aan het vermaatschappelijkte arbeidsproces deel te nemen.

De sociaal-democratie maakte (en maakt) van het proces van de vermaatschappelijking der productie echter heel wat anders. Zij zag het steeds verder voortschrijden der maatschappelijke productie in de voortdurende groei der trust-, syndicaten- en kartelvoorming. Zij zag de vermaatschappelijking in de vorm, waarin de kapitalistische productiewijze z i c h o r g a n i s e e r t. In werkelijkheid is het niet anders dan de vorm, waarin het privaat-kapitalistische (of collectief-kapitalistische) beschikkingsrecht over de productiemiddelen, over het maatschappelijk product en over de maatschappelijke arbeid zich organiseert en concentreert. De sociaal-democratie verwisselt de specifiek-kapitalistische organisatievormen van de b e h e e r s c h i n g van de maatschappelijke arbeid met de maatschappelijke arbeid zelf!!

Ook bij de Bolsjewiki heeft deze verwisseling plaats; zij zien het Communisme als "een volkshuishouding" doorgevoerd naar het model van de moderne staatsbedrijven zooals spoorwegen en post.

Geen wonder, dat bij deze begripsverwisseling de opvatting van socialisme en communisme ook een geheel andere richting neemt,

dan uit de marxistische beschouwingwijze van de vermaatschappelijking van de arbeid volgt. Zoowel voor de radicale sociaal-democratie als voor de reformistische wordt daardoor de v e r t i c a l e t r u s t - de kapitalistische vorm van organisatie der productie van grondstof tot verbruiker - de ideaaltoestand der communistische productiewijze.

"De geheele volkshuishouding georganiseerd naar het voorbeeld van de post..... dat is onze eerste taak."

(Lenin - "Staat en Revolutie", blz.50
vertaling: H. Gorter.)

Het ligt voor de hand, dat bij deze opvatting aan de arbeidersklasse de weg naar het socialisme dusdanig moest verschijnen, dat de arbeidersklasse zich van de politieke macht, van de staat, meester maakt, waarmee ze tegelijk het door het kapitaal zelf geschapen centrale apparaat der kapitalistische productie in handen heeft.

Zoo toont de bekende linksche marxist "Parvus":

"hoe gemakkelijk de overgang van de groot-industrie tot staatsproductie mogelijk is."

("Der Staat, die Industrie und der Sozialismus" - blz.112)

Aldus ook bij Hilfording:

"Het beteekent niet anders, dan dat onze generatie voor het probleem geplaatst is, met behulp van de staat, met behulp van de bewuste maatschappelijke regeling, deze door de kapitalisten georganiseerde en geleide productie in een door de democratische staat geleide productie om te vormen."

("Die Aufgaben der Sozialdemokratie in der Republik" - blz.6 -Referat auf dem Parteitag zu Kiel - Mai '27)

Dit is de algemeene opvatting betreffende de communistische productie, die we bij alle schakeeringen binnen de sociaal-democratie aantreffen. De verschillen treden eerst op, als het gaat om de middelen, om de taktiek, waarmee men deze maatschappelijke toestand bereiken wil.

De reformistische sociaal-democratie wil het langs de weg van het algemeen kiesrecht, door het gebruik maken van de burgerlijke democratie. Ze wil DEZE burgerlijk-kapitalistische staat "veroveren" en daardoor de organisaties van het kapitaal onderwerpen. De ware toestand is echter, dat de staat NIET de sociaal-democraten in de regeering, door de organisaties van het kapitaal onderworpen wordt.

De radicale sociaal-democraten (Bolsjewiki) bestrijden deze politiek heftig. Zij verlangen de vernietiging van de burgerlijke staat in de revolutie en de vorming van een nieuwe poli-

tieke macht door de politieke organisatie van de arbeidersklasse: De staat van de proletarische dictatuur. Door deze staat zal langs revolutionaire weg een centrale economische organisatie geschapen worden - naar het voorbeeld van de kapitalistische trust - Lenin - waarin dan de bedrijven en industrieën opgenomen worden, voor zoover deze daarvoor "rijp" zijn. M.a.w., de taken van bedrijf, die door het kapitaal voldoende zijn geconcentreerd, om in staatsbeheer te worden genomen, zullen worden "g e n a t i o n a l i s e e r d".

b. "N a t i o n a l i s e e r e n" en "V e r m a a t s c h a p - p e l i j k e n".

Ofschoon Marx geen "schildering" van het communistisch bedrijfsleven gegeven heeft; mag het bekend geacht worden, dat volgens hem de regeling der productie

"NIET DOOR DE STAAT, MAAR DOOR DE VERBINDING DER VRIJE ASSOCIATIES DER SOCIALISTISCHE SAMENLEVING"

tot stand zou komen, een opvatting, die Marx volgens de reformist Cunow aan de liberaal-anarchistische stroomingen van zijn tijd zou ontleenen.

(H. Cunow - "Die marxsche Geschichts- Gesellschafts- und Staatstheorie" - I - blz. 309)

Het beheer en de leiding van productie en distributie zouden direct

a a n d e p r o d u c e n t e n e n c o n s u m e n t e n z e l f

toevallen en niet langs de omweg van de staat.

De gelijkstelling van staat en samenleving is pas een uitvinding van latere jaren.

Omstreeks 1880 - 90 werd dit standpunt dan ook nog door de sociaal-democratie ingenomen, wat bijvoorbeeld heel duidelijk tot uitdrukking komt in een rede, die de oude Liebknecht hield naar aanleiding van de ppgingen, om de spoorwegen, de kolenmijnen en andere groote industrieën in handen van de staat te brengen.

Hij zei:

"Hoe meer de burgerlijke maatschappij inziet, dat ze zich op den duur niet tegen de stormloop van de socialis-
tische ideeën verdedigen kan, des te dichter zijn we bij het
tijdstip, dat het staats-socialisme in volle ernst geprocla-
meerd zal worden en de laatste strijd, die de sociaal-demo-
cratie te strijden heeft, zal uitgevochten worden onder het
parool: "Hier sociaal-democratie - daar staats-socialisme!"

Cunow teekent hierbij aan:

"Dienovereenkomstig verklaarde ook het congres (der
sociaal-democratische partij) zich tegen het aan de staat
brengen der bedrijven; want sociaal-democratie en staats-
socialisme werden "o n v e r z o e n l i j k e t e g e n -
s t e l l i n g e n" genoemd."

(Cunow - als boven, blz. 340)

In de strijd om "sociale hervormingen" werd dit stand-
punt echter reeds omstreeks 1900 opgegeven en werd het "nationa-
liseeren", het aan de staat of gemeente brengen van verschillende
takken van bedrijf, als een steeds verder opschuiven naar het so-
cialisme voorgesteld. In sociaal-democratische terminologie
heeten zulke bedrijven dan ook "gemeenschapsbedrijven" ofschoon
de producenten met het beheer en de leiding niet te maken hebben.

Ook de russische revolutie verliep volkomen volgens het
schema van de "nationalisatie" der industrie. Ook hier werden
de takken van bedrijf, die daartoe "rijp" waren, in het centrale
staatsapparaat gevoegd. In 1917 begonnen de producenten de bezit-
ters in verschillende bedrijven te onteigenen, tot groot ongemak
van hen, die het bedrijfsleven "van boven af" wilden leiden en
beheeren. De arbeiders wilden de productie op nieuwe grondslagen
volgens communistische regels organiseeren.

In plaats van deze regels kregen ze steenen voor brood:
de Communistische Partij gaf richtsnoeren, waarnaar de bedrijven
zich tot trusts moesten vereenigen, om ze onder centrale leiding
te krijgen. Wat niet in het centrale beschikkingsrecht opgenomen
kon worden, werd aan de bezitters teruggegeven, omdat deze bedrijven
nog niet "rijp" waren. Zoo zien we dan, hoe al direct op het
1e Al-russische Congres der Economische Raden het volgende be-
sluit werd gevat:

"Op het gebied van de organisatie der productie is een
algeheele nationalisatie noodzakelijk. Het is noodzakelijk,
van de doorvoering der nationalisatie van afzonderlijke onder-
nemingen (waarvan er 304 genationaliseerd en in beslag ge-
nomen zijn) tot een doelmatige nationalisatie der industrie
over te gaan. De nationalisatie mag geen "gelegenheids"-
nationalisatie zijn en slechts door de Opperste Economische

Raad der Gevolmachtigden, onder goedkeuring van de Opperste Economische Raad, tot stand komen."

(A. Goldschmidt - "Wirtschaftsorganisation in Sowjet-Russland" blz. 228)

De Communistische Partij gaf dus geen richtsnoer, waarnaar de arbeiders zelf hun bedrijf in het communistisch bedrijfsleven voegden, ze gaf geen richtlijnen, waarnaar het beheer en de leiding van het productieproces inderdaad aan de samenleving overging, voor haar was de bevrijding van de arbeiders niet het werk van de arbeiders zelf, maar voor haar was de doorvoering van het communisme een functie van de "mannen van de wetenschap", van de "intellectueelen", van de "statistici" en hoe al die geleerde heeren nog meer mogen heeten. De Communistische Partij meende, dat het voldoende was, de oude industriegeneraals te verjagen en het Recht van Commando over de arbeid zelf in de hand te nemen, om alles in de veilige haven van het Communisme te leiden! De arbeidersklasse was juist goed genoeg, de oude behoerschers van de arbeid weg te vagen..... en er nieuwe voor in de plaats te zetten. Verder reikte haar functie niet en verder kon ze ook niet reiken, omdat de basis voor de zelf-organisatie niet door het geven van algemeen geldende productieregels gegeven was.

De Bolsjewiki, die nog al hoog van de toren plegen te blazen, dat ze konsekwente volgelingen van Marx zijn, doen daarom verstandiger een toontje lager te zingen, waar zo toch de heele zin van de vermaatschappelijking van de productie tot het "nationaliseeren" van de "rijpe" bedrijven omlaag drukken, wat niet anders is, dan het opgeven van de proletarische revolutie, het opgeven van het Communisme!

In marxistische zin zijn er geen "rijpe" of "nog-niet-rijpe" bedrijven, maar is de maatschappij ALS GEHEEL rijp vóór het Communisme. Zeer terecht merkt F. Oppenheimer dan ook op in het verzamelboek van H. Beck over "Wege und Ziele der Sozialisierung" - blz. 16/17 - :

"Men verbeeldt zich, de marxistische vermaatschappelijking stap voor stap te benaderen, door het aan de staat of aan de gemeente brengen van afzonderlijke bedrijven voor vermaatschappelijken uit te geven. Vandaar de anders geheimzinnige, onbegrijpelijke zinswending van de "rijpe" bedrijven..... Vanuit het standpunt van Marx is dit..... grove onbeschaamdheid. Voor hem kan de socialistische samenleving slechts als een geheel "rijp" zijn. Afzonderlijke bedrijven of bedrijfstukken kunnen in zijn gedachtegang net zoo min rijp zijn en "vermaatschappelijkt" worden, als de afzonderlijke organen van een embryo in de vierde maand van de zwangerschap rijp kunnen zijn en afzonderlijk tot een zelfstandig bestaan ontbonden kunnen worden."

c. Het recht van commando over de arbeidersklasse in het staatscommunisme.

Wat voor de sociaal-democratie in al haar schakeeringen als socialisme of communisme geldt, is niet anders dan een consequent doorvoeren van de organisatievormen, die het kapitalisme in en door zijn concentratieproces aanneemt.

Wat beteekent echter de door de concentratie van het kapitaal geschapen productie-organisatie? Wat beteekent het eenerszijds uit de gezichtshoek der loonarbeiders gezien en anderszijds vanuit het standpunt der kapitalisten?

H e t i s d e b e h e e r s c h i n g v a n d e a r b e i d , d e g e o r g a n i s e e r d e b e h e e r s c h i n g v a n d e l o o n a r b e i d e r s !

De marxistische ontleding van het kapitalisme laat daarentrent niet de geringste twijfel. Bij Marx is de maatschappelijke plaats van de kapitalist tegenover de loonarbeider daardoor gekarakteriseerd, dat hij de beschikking over de arbeid, over de arbeiders in de productie heeft.

De socialisatie-theorieën van alle richtingen der sociaal-democratie draaien ook alle om hetzelfde punt van de beheersching der arbeidersklasse. Dat de arbeid beheerscht moet worden, is voor haar vanzelf sprekend en dat daartoe (omdat het om een maatschappelijk, onverbrekkelijk verbonden systeem gaat) een straf-centrale organisatie noodig is, is even "natuurlijk". De taak, die men zich stelt, bestaat daarin, dit commando over de arbeiders alomvattend en zoo centraal mogelijk te organiseeren en dit commando zelf onder het toezicht van het parlement (de reformisten) of van de proletarische staat, zooals die door de partij der loonarbeiders wordt gevormd (de Bolsjewiki), te stellen. M.a.w.: de beheersching der arbeidersklasse zal verzacht worden door de "democratie".

Binnen deze grenzen bewegen zich de richtingen van de z.g. "marxistische" arbeidersbeweging, gerekend vanaf de ras-echte reformisten tot de uitgesproken revolutionairen, die de huidige economische en politieke organisatie van de maatschappij willen vernietigen, om ze opnieuw te organiseeren.

Het resultaat is altijd een machtsapparaat met de bevoegdheid tot recht van commando over de loonarbeiders.

Wil bij deze socialisatie-projecten het socialistisch productiesysteem functioneeren, dan moet zijn leiding er voor alles op bedacht zijn, dat de beschikking over de productiemiddelen en daarmee het recht van commando over de arbeid, over de arbeiders, wordt verzekerd. In de theorie wordt dit recht opgeëischt, om zich tegen de contra-revolutie te weren; in de praktijk richt het

zich ook tegen iedere ongewenschte inmenging van de kant der loonarbeiders. Als de arbeiders zelf over de gang der productie willen beslissen, dan wordt dit streven als een uiting van burgerlijke geestesgesteldheid voorgesteld en..... deze arbeiders worden dus als contra-revolutionairen behandeld.

Aan de ontwikkeling van het russische staatscommunisme hebben we een leerrijk voorbeeld gehad!

Wat wil men nu met de door het parlement of de politieke partij der loonarbeiders ingestelde centrale leiding van het bedrijfsleven bereiken? De uitbuiting moet worden opgeheven; daarover zijn allen het eens. De reformisten meenen dit doel te kunnen bereiken, als de staat slechts de uitbuiting ter hand neemt en deze dan de gemaakte winsten naar de arbeiders doet afvloeien in de vorm van "sociale inrichtingen" en hervormingen.

De Bolsjewiki probeerden het, door de bewegingswetten van het huidige productiesysteem op te heffen en de maatschappelijke producten, zoowel over de bedrijven als aan de consumenten, *i n n a t u r a* te verdeelen. Dit liep al heel spoedig op een fiasko uit, zoodat men tot genoemde reformistische methoden overging; het resultaat is in beide gevallen hetzelfde: Staatskapitalisme!

- d. De distributie van productiemiddelen en consumptiegoederen *i n n a t u r a* als bolsjewistisch ideaal. 1)

Het doel, dat de Bolsjewiki voor oogen zweefde, was het bereiken van een toestand, waarbij de loonarbeid en de uitbuiting zijn opgeheven. Daartoe stuurden ze doelbewust op een afschaffing van het geld aan, wat dan tot stand moest komen door een geweldige "inflatie" van het ruilmiddel. De staatsdrukkerijen werkten dag en nacht door, om maar steeds meer papiergeld te drukken, dat de staat wel voor betalingen gebruikte, maar waarvoor ze geen tegenwaarde garandeerde.

".....Bankbiljetten worden gefabriceerd..... Men kan er niet genoeg van drukken. De behoefte eraan is veel grooter, dan de productiemogelijkheden."

(Goldschmidt - als boven, blz.138)

Met het toenemen van het totaal-bedrag aan uitgegeven "geld", daalde natuurlijk de ruilwaarde, de koopkracht, van de Roebel. De prijzen der goederen sprongen met de dag omhoog, een verschijnsel, zooals we dat ook uit de duitsche inflatietijd kennen. De waarde van het ruilmiddel liep zoo snel achteruit, dat degenen, die iets te verkoopen hadden, dit, indien even mogelijk, niet eens meer tegen "geld" wilden afgeven. Ze wilden hun goederen wel van de hand doen, maar alleen direct tegen andere goederen, zonder de tusschenvorm "geld" te gebruiken: ze wilden alleen goederen "*i n n a t u r a*" ruilen.

1). Men zie hiertoe ook hoofdstuk XI - De Opheffing v/d Markt.

Dit was juist waar de Bolsjewiki naar streefden. In het Gedenkschrift van het Commissariaat van Financiën in Rusland, dat in 1921 aan alle deelnemers aan het 3e Congres der IIIe Internationale te Moskou werd aangeboden, wordt deze politiek van inflatie als een welbewuste methode tot de invoering van het Communisme geróemd!

Dit Communisme zou er dan dusdanig uitzien, dat de Centrale Economische Raad van de Sowjetstaat de goederenproductie ter hand zou nemen, bij uitschakeling van het geld en van de handel. Hij zou voor alle inwoners vast stellen, hoeveel brood, boter, kleeven enz. ieder per week of per jaar zou krijgen, wat mogelijk gemaakt moest worden door een nauwkeurige productie- en verbruiksstatistiek.

"De proletarische economie is in principe een goederenproductie-systeem, een "Naturalwirtschaft". Met de uitbouw van de productie door de staat verdwijnt in de eerste plaats het geld uit het verkeer tusschen de gemeenschapsbedrijven. De steenkolenmijnen voorzien de spoorwegen en de hoogovens met steenkool zonder prijsverrekening. De hoogovens leveren het ijzer aan de machinefabrieken, deze de machines aan de staatslandbouwbedrijven, zonder tusschenkomst van het geld. De arbeiders krijgen een steeds grooter deel van hun loon in natura: Behuizing, verwarming, brood, vleesch enz..... Het geld sterft ook als circulatiemiddel af."

(Varga - "Die wirtschaftlichen Probleme der proletarischen Diktatur" - blz. 138)

De productie- en distributieberekening zou zich dus niet voltrekken naar geld, of een andere algemeene maatstaf, maar alleen naar hoeveelheden goederen. Men zou alleen rekenen in kilogrammen, meters, tonnen enz. M.a.w.: men zou, zooals de duitse taal dat zoo kernachtig kan uitdrukken, overgaan tot de "Naturalwirtschaft", welke door Otto Neurath aldus wordt gekarakteriseerd:

"De leer van het socialistisch bedrijfsleven kent SLECHTS EEN ENKELE PRODUCTENT - DISTRIBUTENT, de samenleving, die zonder winst en verliesrekening, zonder circulatie van geld, zij het metaalgeld of arbeidsgeld, op grond van een

productieplan de productie orga-
niseert en de levensniveau's vol-
gens socialistische regels ver-
deelt, ZONDER DAARAAN EENIGE RE-
KENEENHEID TEN GRONDSLAG TE LEG-
GEN." (Neurath - "Wirtschaftsplan und Naturalrechnung"
blz. 83)

Van 1917 -1921 hebben de Bolsjewiki geprobeerd, dit principe te verwerkelijken, en het genoemde gedenkschrift is nog als een laatste uitlooper van deze pogingen te beschouwen: in 1921 volgde de stabilisatie van de Roebel, men keerde tot het "waardevast geld" terug.

Het was geenszins het uitblijven der wereldrevolutie, noch was het individueele boerenbedrijf in Rusland de oorzaak, dat de Sowjetstaat zijn plannen inzake de "geldlooze productie en distributie", volgens de berekening der productie in "natura" moest opgeven en de Roebel moest stabiliseeren. Productie en distributie bleken op deze "communistische grondslag" onmogelijk.

De russische revolutie heeft praktisch bewezen, dat een maatschappelijke productie zonder rekeneneenheid waanzin is!

Bij de pogingen om het russische bedrijfsleven in nieuwe banen te leiden, ging men - zeer terecht - uit van een vooraf gemaakt begrootingsplan, van een productieplan. De afzonderlijke bedrijven maakten hun begrootingen, die dan door de centrale trustleiding tot een algemeen trustplan verwerkt werden. De samenvoeging van alle trustbegrootingen leverde aan de Opperste Economische Raad een overzicht over het heele in de staat samengevatte productieapparaat, zoodat een algemeen productieplan voor de heele staatsproductie samengesteld kon worden.

Al deze plannen stonden op de basis van de Roebel. En waarom niet in een rekening naar "natura"? Omdat men geen kilogrammen ijzer en tonnen steenkool enz. bijeen kan tellen! De waarde van de Roebel liep echter snel achteruit en de prijzen der producten liepen daarmee even snel omhoog. Daardoor bestonden deze begrootingen alleen op papier: ze hadden geen waarde voor de werkelijke doorvoering.

Varga, die de verdiensten der "inflatie-methode" erkent, ziet hierin dan ook haar belangrijkste schaduwzijde. Hij zegt:

"De snelle en voortdurende waardevermindering van het geld is in zooverre nadeelig, als het de stabilisatie der loonen verhindert, loonbewegingen en moeilijkheden tusschen

de staatsarbeiders en de proletarische staat veroorzaakt, tot voortdurende loonsverhoogingen dwingt, de berekeningen ten zeerste bemoeielijkt, in het bijzonder echter het nakomen er van."

(Varga - als boven, blz. 138)

Hier ligt dan ook een van de praktische gronden, waardoor de Sowjetstaat op de dwalingen haars weegs, betreffende de vernietiging van het "waardevast geld", terug moest keeren. Reeds 1919 constateert men, dat

"de berekening naar de waarde der producten met de dag noodzakelijker wordt",

zoodat het tweede Economisch Congres (1919) besloot,

"de berekening der belangrijkste staatsuitgaven naar de waarde der producten te verrichten."

(Goldschmidt - als boven, blz. 133)

Natuurlijk is dat alleen mogelijk, als de heele productie op de grondslag van de "waarde" staat, dus moet de algeheele stabilisatie van het geld absoluut noodzakelijk volgen.

De stabilisatie van de Roebel beteekende dan ook, dat het staatskapitalisme, dat zich direct bij de doorvoering der revolutie organiseerde, in de loop van zijn ontwikkelingsgang zijn bewegingswetten in vaste banen bracht.

In het russische bedrijfsleven zijn de industrieële productiemiddelen in handen van de staat overgegaan. De beschikking erover, alsmede over de arbeid (en daarmee over de arbeiders) en over het arbeidsproduct is in handen van de Opperste Economische Raad geconcentreerd.

De producenten hebben geen zeggingschap over het product; de scheiding van arbeid en arbeidsproduct is het wezenlijke kenmerk der productie.

De Opperste Economische Raad kan de productie alleen leiden en beheeren op de grondslag van de waarde der producten. Ze moet daarom ook de waarde van de arbeidskracht in rekening brengen, ze moet de arbeider in ruil voor zijn arbeidskracht zooveel aanwijzing op het maatschappelijk product geven, als de waarde der arbeidskracht bedraagt. Dat is zijn arbeidsloon. De arbeiders is dus loonarbeider.

De Opperste Economische Raad moet de arbeidskracht op de markt koopen, waartoe men tegenwoordig de ook in het Westersche kapitalisme gebruikelijke methode van collectieve contractie met de vakverenigingen inslaat.

e. Loonarbeid en Staatscommunisme.

Het is in de eerste plaats noodzakelijk, duidelijk in te zien, dat een productie op de grondslag van de waarde der arbeidskracht, dat is op LOONARBEID, nooit tot iets anders voeren kan, dan tot ontrechting van de arbeiders. De oorzaak hiervan ligt niet in de slechtheid van de staatsbestuurders, maar in de bewegingswetten van het systeem.

De kern van de zaak is deze, dat er een tegenstelling is tusschen de waarde van de arbeidskracht en DE ARBEID, die de arbeider dagelijks aan zVn baas levert. We krijgen nooit onze ARBEID betaald, maar we krijgen in ruil voor onze arbeidskracht zooveel als noodig is, om in ons onderhoud te voorzien. 1). Met ons arbeidsloon trekken we, bijvoorbeeld wekelijks, een aantal goederen uit de markt, waarin niet meer dan b.v. 24 uur maatschappelijke arbeid steekt. Maar in werkelijkheid hebben we in die week 40, 50, 60 uur of langer gewerkt. De ARBEID, die we langs deze weg méér aan de maatschappij geven, dan we er door middel van ons loon uit weg trekken, heet de MEERARBEID, die dan voor de bezitters van de productiemiddelen of voor de staat tot MEERWAARDE wordt. Hoe lager de loonen en hoe langer de arbeidsdag, des te grooter is de meerwaarde, die aan de staat of aan de kapitalisten toevalt.

Zeër ten onrechte is de meening wijd verbreid, dat de meerwaardevorming op zichzelf wel goed is, maar dat deze meerwaarde niet aan de bezittende klasse mag toevallen, doch door de communistische staat weer aan de arbeiders gebracht moet worden door middel van sociale wetgeving.

Deze opvatting is fout, omdat ze geen rekening houdt met de sociale beteekenis van de loonarbeid.

We wezen er reeds op, dat er een tegenstelling is tusschen de WAARDE VAN DE ARBEIDSKRACHT en de ARBEID, die we per dag leveren. Het eigenaardige is dus, dat de hoeveelheid ARBEID die we aan de maatschappij geven, niets te maken heeft met de hoeveelheid goederen, die we door ons arbeidsloon uit de markt nemen. M.a.w., er is geen directe betrekking tusschen de door ons voortgebrachte goederenrijkdom en ons arbeidsloon. De arbeider bepaalt door zijn arbeid NIET tegelijk zijn aandeel aan het voortgebrachte product.

1). Men zie: blz. 60 : g. "De waarde van de arbeidskracht in het kapitalisme volgens MARX".

Niet onze ARBEID, maar de waarde van onze arbeidskracht bepaalt welk deel van de goederenrijkdom we zullen krijgen.

Gezien vanuit het standpunt van de loonarbeider wordt daarmee zijn aandeel aan het maatschappelijk product praktisch een slag in de lucht. Wel zal zijn loon rondom de waarde der arbeidskracht schommelen, maar hij zal er voor moeten vechten, onverschillig of dat in een kapitalistische- of in een "communistische" staat is. Omdat feiten beter spreken dan grauwe theorie, zullen we dit straks aan de hand van de russische ervaringen demonstreeren.

De eigenaardigheid, dat de hoeveelheid ARBEID, die we aan de maatschappij geven, niets te maken heeft met het arbeidsloon, is echter veel belangrijker dan alleen uit 't oogpunt van de distributie. Het beteekent, dat de loonarbeider met het maatschappelijk product niets te maken heeft. Het brengt tot uitdrukking, dat de producent van het maatschappelijk product gescheiden is.

Het beteekent:

d a t d e p r o d u c e n t m e t d e l e i d i n g e n
h e t b e h e e r v a n h e t m a a t s c h a p p e l i j k
p r o d u c t i e p r o c e s N I E T S t e m a k e n h e e f t.

Dat is de wezenlijke beteekenis van een productie, waarin de arbeidskracht op de grondslag van de waarde betaald wordt!

Het beteekent tevens sociale tegenstellingen binnen de arbeidersklasse, sociale tegenstellingen tusschen de arbeiders en de "roode directeuren" der fabrieken. Het beteekent strijd van de arbeiders tegen "hun" staat.

De waarde van de arbeidskracht is de drager van al deze conflicten.

Dat komt, omdat NIET onze ARBEID onze verhouding tot het maatschappelijk product bepaalt!

De arbeiders die meenen, dat het er voor een communistische revolutie slechts op aan komt, de meerwaarde van de bezitters naar de staat te doen afvloeien, vergissen zich daarom grondig. In de grond van de zaak willen de arbeiders hun verhouding tot het maatschappelijk product in een communistische productie nieuw regelen. En ze meenen dan, dat ze een nieuwe verhouding gelegd hebben, als ze de kapitalisten van de meerwaarde uitsluiten, om deze naar de staat te doen afvloeien. Wat er in werkelijkheid gebeurt, is wel een nieuwe verdeling van de meerwaarde over de maatschappij, maar waar het voor ons loonarbeiders om gaat, een nieuwe verhouding van producent tot het maatschappelijk product, dat komt niet. In het kapitalisme werd deze verhouding bepaald door de waarde der arbeidskracht en in het z.g. "communisme"..... ook. Voor de loonarbeider kan daarom de inzet der proletarische revolutie geen andere zijn, dan het leggen van een NIEUWE VERHOUDING VAN DE PRODUCENT TOT HET MAATSCHAPPELIJK PRODUCT.

Voor de proletariër kan de inzet der sociale revolutie geen andere zijn, dan door zijn ARBEID tegelijk zijn verhouding tot het maatschappelijk product te bepalen.

Dat beteekent:

OPHEFFING VAN DE L O O N A R B E I D !

DE A R B E I D IS DE MAATSTAF DER CONSUMPTIE !

Het is de eenige voorwaarde om de leiding en het beheer der maatschappelijke productie in handen der arbeiders zelf te leggen.

Toen de Russen er toe over gingen, de productie op de grondslag van de waarde te stellen, proclameerden ze daarmee de onteigening van de arbeiders van de productiemiddelen, ze proclameerden daarmee, dat er geen direct verband zou zijn tusschen de voort te brengen goederenrijkdom en het aandeel der arbeiders in het maatschappelijk product.

Alle kapitalistische elementen slopen het bedrijfsleven binnen, zoodra DE WAARDE en DE MEERWAARDE weer hun ordenend werk gingen beginnen. Het is de geheime kracht, die overal werkt en nergens concreet te grijpen is, die het maatschappelijk leven met onzichtbare hand stuurt.

Vandaar dat Lenin de verzuchting moest slaken:

"De machine glijdt uit onze handen; het is alsof iemand aan het stuur zit, maar de machine gaat niet daarheen, waar hij naar toe stuurt, maar daarheen, waar de een of ander ze stuurt, iets illegaals, onwettelijks, dat god weet waar vandaan komt, de een of andere speculant, privaatkapitalist of wie ook. De machine gaat absoluut niet daarheen, waar de geene, die aan het stuur zit, haar hebben wil..... Wie leidt, wie? Ik betwijfel zeer, dat men zeggen kan, dat de communisten deze machine leiden. Als men de waarheid zeggen wil, dan leiden wij haar niet, maar zij leidt ons."

(Lenin - "Werke" - Band XVIII - 2
blz. 35 en 43)

De waarde der arbeidskracht "ordent" de loonen:

"De buitenlandsche bezoekers verwonderen zich over niets zoo zeer, als over het groote verschil in loonen tusschen geschoolden en ongeschoolden, die bij ons..... zulk een kolossaal verschil vertoonen als nergens in West-Europa."

(Tomski - op het 7e Vakverenigingscongres) 1).

1). Een nadere beschouwing over de beweging der loonen kan men vinden in de brochure "De Beweging van het kapitalistisch Bedrijfsleven" - IIe Hoofdstuk over: "De marxistische loonwetten". (Uitgave: G. I. C.)

Vervolgens willen we illustreeren, hoe het gevecht om de loonen niet beneden de waarde der arbeidskracht te doen dalen, ook in Rusland bleef doorgaan:

"Terwijl de communist in de kapitalistische landen looneischen ondersteunen moet, mag hij onder de proletarische dictatuur zoo niet handelen..... Hier moeten de economische eischen der arbeiders met de ontwikkeling der productiekrachten en de socialistische accumulatie in overeenstemming gebracht worden. Toen daarom in Juli (1926) de eisch van loonsverhooging naar voren werd gebracht, heeft niemand van de vakverenigingen deze eischen ondersteund. De Centrale Raad van Vakverenigingen kon ze niet ondersteunen..... omdat er sinds het voorjaar een prijsstijging was..... Onder deze omstandigheden beteekende de eisch van loonsverhooging dus: het werkelijke loon moet bij de prijsstijging aangepast worden. Maar dit zou de officioële erkenning van de waardedaling van het geld beteekent hebben..... en daar konden we niet op in gaan
(Tomski - 7e Vakverenigingscongres
Protocol - blz. 49)

In 1921 werd de berekening naar de waarde doorgevoerd. De goederenprijzen sprongen de hoogte in. In 1921 was de index voor de kleinhandelprizen 139 en in 1922..... 198. Aangezien de door de arbeider verichte ARBEID niets te maken heeft met de voortgebrachte goederenrijkdom, bleven de loonen ver bij de prijsstijgingen achter. Zoodoende braken er groote stakingen uit, om de prijs van de arbeidskracht niet al te veel beneden de waarde te doen dalen. Deze stakingen waren bijna alle "wilde" stakingen en slechts in enkele gevallen werden ze, tot groote ergernis van de centrale vakbonden, door de plaatselijke vakbonden ondersteund. Het vakverenigingsorgaan "Voprocy Truda" 1924 No: 7/8 levert daaromtrent de volgende gegevens, waarbij de redactie opmerkt, dat de statistiek niet volledig is:

In 1921	477 stakingen met	184 000 stakers.
In 1922	505 stakingen met	154 000 stakers.

95 % der stakers behoorden tot de staatsbedrijven. Van al deze stakingen werden er slechts 11 door de vakverenigingen gesteund. Dan verstrekt Dogadov op het 7e Vakverenigingscongres de volgende gegevens:

In 1924	267 stakingen, waarvan	151 in staatsbedrijven.
In 1925	199 stakingen, waarvan	99 in staatsbedrijven.

Van deze stakingen werd geen enkele door de vakverenigingen gesteund.

Dat de vakverenigingen deze loonbewegingen niet steunden, komt natuurlijk, doordat deze bij het staatsapparaat waren ingeschakeld. Op de XIe partijdag der K. P. R. (Maart - April 1922) erkent de vakverenigingsman Andrejew "de moeilijke materieële toestand der arbeiders", maar hij treedt er tegen op, dat de vak-

vereenigingen "overmatige looneischen aan de staat stellen en uit deze zooveel mogelijk zoeken te halen". Andrejew verklaart het feit, dat verschillende vakvereenigingen zich achter de looneischen plaatsen hieruit, dat het vakvereenigingsapparaat met vroegere menschewiki en sociaal-revolutionairen doortrokken is. Daarop volgde een "reiniging" van het vakvereenigingsapparaat.

De productie op de grondslag van de waarde van de arbeidskracht bepaalt, dat de arbeiders met beheer en leiding der productie niets te maken hebben.

Als russische ervaring:

"De onafwijsbare noodzakelijkheid, de productiviteit der arbeid te doen stijgen en de rentabiliteit van alle bedrijven te bereiken,..... brangt de belangen der arbeidersmassa's met die der fabrieksdirecteuren in zekere tegenstelling, zoodra het om de arbeidsvoorwaarden gaat..... Daarom is het de absolute plicht der vakvereenigingen de belangen der arbeiders in de gesocialiseerde bedrijven te verdedigen....."

(Resolutie - XIe Partijdag, Maart - April 1922).

Dit was dan ook wel noodig, want de Centrale Raad der Vakvereenigingen stelde vast, dat de Opperste Economische Raad zich bij arbeidsbescherming "niet liet leiden door de belangen der arbeiders, maar door de financiële belangen der industrie", ("Trud" - 1928 - No: 31)

Dat beteekende dan, dat de Opperste Economische Raad te weinig gelden beschikbaar stelde voor de arbeidsbescherming in de bedrijven. Maar de "roode directeuren" maakten het veel fraaier. Van de klaarblijkelijk te schrale middelen voor arbeidsbescherming gebruikten ze slechts een klein gedeelte. De rest staken ze waarschijnlijk in het bedrijf. Zoo geeft de "Trud" - 1928 - No: 32, de volgende getallen:

De ukrainsche staatstrust verbruikte 20 %. Dus waarschijnlijk heeft ze 80 % van de middelen, die voor arbeidsbescherming bestemd waren, in het bedrijf gestoken. De Ural-Asbesttrust verbruikte slechts 28 %, de Donugol verbruikte 18.7 %, Jugostaal 14.8 % en de Jushni-Rudnitrust verbruikte slechts 4.9 %. Inderdaad een zuinig bedrijfsbeheer!

De gevolgen bleven dan ook niet uit:

BEDRIJFSONGEVALLEN - ("Trud" - 1928 - No: 159)

In de trust Donugol hadden in 1925 - 18.7 % van alle arbeiders een ongeval; in 1926 bedroeg het 26.3 % of 18 821 man. In 1927 steeg het tot 25 749 man.

In de Montaan-industrie:

1923	aantal ongevallen	11.5	%
1925	.....	18	%
1926	.....	25	%

Ten slotte nog eenige gegevens uit de "Trud" - 1928 - No: 280:

Aantal ongevallen in de mijnbouw 1927/28:

October - December	1927	.....	8.3	%
Januari - Maart	1928	.....	9.3	%
April - Juni	1928	.....	10	%

Het aantal ongevallen steeg dus in ieder kwartaal met ongeveer 1 %. In de metaalindustrie was het aantal ongelukken in dezelfde tijdperken 6.8 %, 7.1 %, 7.9 %. Ook hier dus een regelmatige stijging.

Dat is de ordenende functie van de waarde en de meerwaarde!

We willen het hierbij laten. Het gaat er voor ons slechts om, deze dingen vanuit een bepaalde gezichtshoek te doen zien. En deze is dan, dat dit verloop van zaken in Rusland niet geweten kan worden aan de slechtheid van de russische staatsbestuurders, maar dat het een noodzakelijk gevolg is van een productie, waarin de arbeidskracht als koopwaar verschijnt, ongeacht of een staat deze arbeidskracht koopt of een particuliere ondernemer. Ook heeft het er niemendal mee te maken, of de meerwaarde aan particulieren komt of aan de staat. DE WAARDE verricht z'n ordenende functie's. En dan moet men met Lenin zeggen:

"Ik betwijfel zeer, dat men zeggen kan, dat de communisten deze machine leiden. Als men de waarheid zeggen wil, dan leiden wij haar niet, maar zij leidt ons."

.....